

1. MAIKS

MIKS TÄHISTATAKSE ESIMEST MAIKI?

1880ndatel olid USA töölised järjest kehvemas seisus – tööpuudus kasvas, tööandjad langetasid palku ning tööpäevad võisid kesta kuni 18 tundi. Vastukaaluks organiseerusid töölised eri vasakpoolsetesse ühingutesse ning korraldasid hulgaliselt streike. Streigilaine haripunkt oli 1886. aasta, kui toimus üle 1400 streigi. Nõuti nii kogu palgasüsteemi kaotamist kui kõrgemat palka ja lühemaid tööpäevi – levinud nõudmine oli, et tööandjad kehtestaksid 1. maiks 8-tunnise tööpäeva.

Kõige olulisemaks sündmuseks kujunes 4. mail toimunud kogunemine Chigagos Heinaturul (nn Haymarket Affair), kus avaldati meelt politsei vastu, kes oli eelmisel päeval tapnud kaks 8-tunnise tööpäeva streigil osalenud töolist.

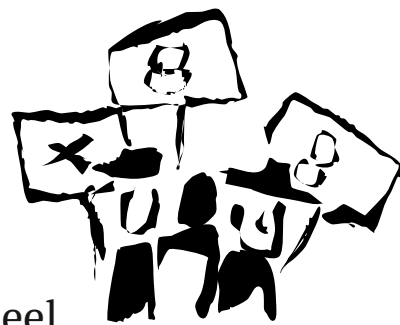
Heinaturu protest hakkas juba lõppema, kui ootamatult ilmus rahvamassi laiali ajama 180 politseinikut. Keegi tänini tundmatu viskas politseisalka pommi ning sellele järgnes tulevahetus. Mitu politseinikku said surma, mispeale alustati üleriigilist kampaaniat vasakpoolsete vastu.

Pommitamisele õhutamises süüdistati kaheksat Chigagos aktiivselt tegutsevat anarhisti, kuigi nad polnud pommiga seotud. Kohus mõistis anarhistid ebaõiglaselt süüdi ning 1887. aastal hukati nende seast Albert Parsons,

August Spies, George Engel ja Adolph Fischer
— kohtusüsteem andis nii mõista, et anarhiste
ei sallita.

Nii Euroopas kui Ameerikas lahvatas pahameel riigivõimu brutaalsuse pärast, paljudele sai selgeks, et vabariik ei erine kuigivõrd varasematest türanlikest režiimidest — riik on alati vägivaldne institutsioon. Vasakpoolne ajakirjandus kajastab kohtuprotsessi põhjalikult ning mõne aasta jooksul kujunes 1. mai töölisrahva pühaks — Heinaturu afäärist sai kapitalismi-, riigi- ja rõhumise vastane sümbol. Nii USAs kui Euroopas jätkus töölisrahva võitlus parema maailma ja paremate tingimuste nimel. 1. mai tuletab tänini meelde seda, et töölised on endale õigused ise kätte võidelnud ning seda võitlust tasub jätkata, unustamata solidaarsusust, ühtehoidmist ja organiseerumist rõhujate vastu.

MIS ON ANARHISM?

Anarhismi mõiste on lai ning hõlmab erinevaid mõttevoole, kuid selle põhiliseks jooneks on võimukriitilisus. Ajalooliselt on anarhistide jaoks kesksel kohal olnud riigi- ja kapitalismivastatus, kuid hiljem on eraldi tähelepanu juhitud ka muudele ebavõrdsetele võimusuhetele nagu seksism, rassism, homofobia ning keskonnavaenulikkus. Anarhistid usuvad, et kui koondada kellegi kätte rohkem võimu kui teistele, kasutatakse võimupositsiooni varem või hiljem ära. Vastumürgina pakuvad nad mittehierarhilist ja detsentraliseeritud tegutsemist — inimesed on kõik võrdsed ning saavad enda ja oma ümbruse üle ise otsustada. Siinjuures on olulised solidaarsus, interseksionaalsus ja vastastikune abi. Anarhistid usuvad juba praeguses hetkes oma põhimõtete järgi elamisse — me ei pea ootama revolutsiooni ega käske kusagilt kõrgemalt, et osutada vastupanu, luua kogukondi ja end ümbritsevaid inimesi toetada.